

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge
gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden
forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Toptryk Grafisk, Gråsten

Printed in Denmark 2017
ISBN 978-87-574-2563-5
E-bog ISBN 978-87-7198-068-4

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Førord til 4. udgave

Iiden 2010, hvor 3. udgave af denne bog udkom, har Domstolen afsagt et meget stort antal domme og afgørelse. Flere af disse er principielle og gør op med tidligere praksis eller fastslår retstilstanden på områder, Domstolen ikke tidligere har behandlet. Behovet for en opdateret beskrivelse af praksis på dansk har derfor længe været stort. Derfor er jeg glad for, at det nu er lykkedes mig at færdiggøre arbejdet, der har været længe undervejs.

Neden april 2014 har jeg arbejdet som dansk dommer i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg. Det betyder, at jeg har fået et mere indgående kendskab til arbejdet i og praksis fra Domstolen. Det giver mig anledning til at understrege, at de synspunkter, der kommer til udtryk i bogen, alene er udtryk for min personlige opfattelse. De kan på ingen måde tages som udtryk for Domstolens opfattelse af det omhandlede retsspørgsmål. Endvidere vil jeg understrege, at jeg generelt er afstået fra at udtrykke kritik af eller foretage en personlig vurdering af omtalte domme. Det gælder, selv om jeg har medvirket i den pågældende sag og eventuelt har afgivet en dissens eller separat udtalelse.

Bogens opbygning og stil er i det væsentlige uændret, men ny praksis er inddarbejdet, og flere afsnit er omskrevet, herunder i lyset af udviklingen i praksis.

På grund af det meget omfattende materiale, der er inddarbejdet i den nye udgave, har det været nødvendigt at ”stramme op” i gengivelsen af praksis, herunder med færre og kortere referater af domme.

Bogens omfang og detailrigdom bevirker, at det selv med indholdsfortegnelse og indehold kan være vanskeligt at finde frem til netop det emne, der søges belyst, hvorfor adgang til en elektronisk version med mulighed for fritekstsøgning kan anbefales.

Det oprindelige formål med bogen er uændret. Målgruppen er således fortsat praktikere, herunder advokater, anklagere, dommere og embedsmand. Det vil være glædeligt, hvis studerende også kan finde bogen nyttig, men vægten er lagt på det praktiske og ikke det teoretiske eller akademiske. Bogen tilsligter at give læsere en forholdsvis udførlig beskrivelse af praksis. Stilen er fortsat refererende snarere end kommenterende.

Bogen er opdateret systematisk til og med maj 2016 og medtager derudover de væsentligste domme afsagt frem til december 2016, herunder domme fra Storkammeret.

15. protokol (ændringsprotokol) af 24. juni 2013 (ETS 213), der bl.a. tilføjer en henvisning til principperne om subsidiaritet og skønsmargin i præamblen og forkorter klagefristen fra 6 til 4 måneder, og 16. protokol (tillægsprotokol) af 2. oktober 2013 (ETS 214), der indfører mulighed for at forelægge præjudicielle spørgsmål for Domstolen, er endnu ikke trådt i kraft, og protokollerne er derfor ikke nærmere omtalt i bogen.

Læsere er velkommen til at sende eventuelle kommentarer, herunder gøre opmærksom på faktuelle fejl.

Strasbourg, december 2016

Jon Fridrik Kjølbro
jon.kjolbro@mail.dk

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Fortolkning og anvendelse af konventionens bestemmelser	17
1.1. Betydningen af retspraksis	17
1.2. Fortolkningsprincipper – betydningen af Domstolens fortolkningsstil	21
Kapitel 2. Konventionens anvendelsesområde (artikel 1 og bestemmelser i tilknytning hertil)	35
2.1. Indledning	35
2.2. Medlemsstaterne som pligtsubjekter ("ratione personae")	35
2.3. Konventionens bindende karakter ("skal sikre")	44
2.4. De berettigede efter konventionen ("enhver")	45
2.5. Udgørelse af jurisdiktion, herunder konventionens stedlige anvendelsesområde ("ratione loci")	45
2.6. Internationale organer, internationale aftaler og statens indirekte ansvar	55
2.7. Konventionens materielle anvendelsesområde ("ratione materiae")	63
2.8. Konventionens tidsmæssige udstrækning ("ratione temporis")	66
2.9. Fravigelse af forpligtelser under offentlige faretilstande (artikel 15)	72
2.10. Indskrænkninger i udlændingenes politiske virke (artikel 16)	75
2.11. Forbud mod misbrug (artikel 17)	76
2.12. Begrensninger i brug af indskrænkninger i rettigheder (artikel 18)	79
2.13. Forbehold til konventionen (artikel 57)	81
Kapitel 3. Beviskrav og bevisbyrde, herunder forholdet til nationale domstoles bevisbedømmelse	85
Kapitel 4. Mellemstatslige klager – artikel 33	93
Kapitel 5. Individuelle klager – artikel 34	97
5.1. Klager fra private	97
5.2. Offerkrav og repræsentation	99
5.3. Fortabelse af offerstatus	115
5.4. Forbud mod at lægge hindringer i vejen for klager	126
5.5. Særligt om foreløbige foranstaltninger og artikel 34	128
Kapitel 6. Kriterier for antagelse af en klage til behandling i realiteten – artikel 35	135
6.1. Indledning	135
6.2. Kravet om udtømmelse af nationale retsmidler	135
6.3. Specielt om udtømmelse af retsmidler efter dansk ret	149
6.4. Fristen for indbringelse af klagen	153
6.5. Klager må ikke være anonym	160
6.6. Klagen må ikke tidligere have været behandlet	160
6.7. Klagen må ikke være åbenbart grundløs	164
6.8. Misbrug af klageadgangen	164
6.9. Ikke væsentlig ulempe	167
Kapitel 7. Følgerne af en dom, herunder tilkendelse af erstatning – artikel 41 og 46	171
7.1. Generelt om følgerne af en dom	171
7.2. Erstatning for ikke-økonomisk skade	186
7.3. Erstatning for økonomisk tab	198
7.4. Sagsomkostninger	205

8.1. Generelt om artikel 2.....	211	11.12. Underretning til anholdte – artikel 5, stk. 2	421
8.2. Livets begyndelse og provokeret abort	211	11.13. Fremstilling for dommer, varetægtsfængsling og kaution – artikel 5, stk. 3	424
8.3. Ret til at afslutte livet og til selvbestemmelse	214	11.13.1. Fremstilling for en dommer	425
8.4. Dødsstraf og artikel 2's eksteritoriale virkning.....	215	11.13.2. Tidsmæssig udstrækning af anholdelse og varetægtsfængsling	428
8.5. Myndighedspersoners magtanvendelse og brug af våben m.v.	216	11.13.2.1. Den relevante periode	429
8.6. Pligt til at efterforske i anledning af dødsfald.....	218	11.13.2.2. Vurderingen af periodens rimelighed	431
8.7. Statens positive pligt til at beskytte liv.....	227	11.13.3. Løsladelse mod kaution	439
Kapitel 9. Forbud mod tortur m.v. – artikel 3	238	11.14. Prøvelse af frihedsberøvelsens lovlighed eller fortsatte lovlighed – artikel 5, stk. 4	441
9.1. Generelt om bestemmelsen.....	257	11.14.1. Generelt om bestemmelsen, herunder hvornår der er krav på prøvelse	441
9.2. Torturhandlinger	257	11.14.2. Krav til prøvelsesorgan og til indhold, omfang og fremgangsmåde ved prøvelse	445
9.3. Magtanvendelse ved anholdelse m.v.	262	11.14.3. Hurtig prøvelse	456
9.4. Efterforskning i anledning af påståede krænkelser.....	266	11.14.4. Prøvelse med rimelige intervaller	459
9.5. Forhold under frihedsberøvelse.....	273	11.15. Krav på erstatning – artikel 5, stk. 5	461
9.6. Frihedsberøvelse af syge m.v.	278	Kapitel 12. Ret til retfærdig rettergang – artikel 6	463
9.7. Særligt om varetægtsfængsling og afsoning i isolation.....	291	12.1. Generelt om anvendelsesområdet ("når der skal træffes afgørelse")	463
9.8. Politiets afhøringsmetoder m.v.	302	12.2. Civile sager ("borgerlige rettigheder og forpligtelser")	466
9.9. Straffens form og varighed, herunder frihedsberøvelse af gamle personer	305	12.3. Straffesager ("anklage for en forbrydelse")	482
9.10. Statens positive pligter og ansvar for privates handlinger	307	12.4. Bestemmelsens eksteritoriale virkning	493
9.11. Straffesager mod børn	313	12.5. En domstol, der er oprettet ved lov	497
9.12. Dødshjælp m.v.	322	12.6. Indhold og omfang af domstoles prøvelse	502
9.13. Militærret, herunder militærtjeneste	323	12.7. Adgang til en domstol og domstolsprøvelse	506
9.14. Udvisning og udlevering m.v. af udlændinge.....	323	12.7.1. Generelt om adgang til en domstol og domstolsprøvelse	506
9.14.1. Generelt om risiko for mishandling m.v.	325	12.7.2. Fri proces i civile sager	511
9.14.2. Processuelle garantier i sager om udvisning m.v.	325	12.7.3. Retsaftifter og sagsomkostninger m.v.	514
9.14.3. Udvisning og risiko for forfølgelse m.v.	327	12.7.4. Generelt om processuelle regler m.v.	518
9.14.4. Udvisning af syge, svage og sårbare	330	12.7.5. Frister og forældelsesregler	520
9.14.5. Forhold i forbindelse med udsendelse	344	12.7.6. Appelregler og betingelser for appel	524
9.14.6. Udlevering til strafforfølgning	349	12.7.7. Betinget adgang til domstolsprøvelse, herunder indirekte prøvelse	527
9.14.7. Udvisning og risiko for strafforfølgning	351	12.7.8. Krav til domstolsprøvelse	529
	356	12.7.9. Udelukkelse af domstolsprøvelse	531
Kapitel 10. Forbud mod slaveri og tvangsarbejde – artikel 4	359	12.7.10. Fuldbyrdelse og efterlevelse af afgørelser	533
10.1. Generelt om bestemmelsen.....	359	12.7.11. Søgsmålsimmunitet og eksekutionsimmunitet	537
10.2. Forbud mod "slaveri eller trældom" (stk. 1)	361	12.7.12. Vedtagelse af regler med tilbagevirkende kraft m.v.	541
10.3. Forbud mod "tvangs- eller pligtarbejde" (stk. 2)	363	12.7.13. Andre aspekter af adgang til en domstol og domstolsprøvelse	546
10.4. Arbejde der ikke er "tvangs- eller pligtarbejde" (stk. 3).....	366	12.8. Kravet om en uafhængig og upartisk domstol	548
Kapitel 11. Ret til frihed og sikkerhed – artikel 5	371	12.8.1. Generelt om upartiskhed, herunder objektive og subjektive krav	548
11.1. Bestemmelsens anvendelsesområde	371	12.8.2. En dommers forudgående kendskab til sagen	552
11.2. Legalitetskravet	371	12.8.3. En dommers tilknytning til parter	557
11.3. Pligt til at registrere oplysninger og foretage undersøgelser	380	12.8.4. En dommers konkrete adfærd	561
11.4. Krav til frihedsberøvelsens form	387	12.8.5. Generelt om uafhængighed	562
11.5. Frihedsberøvelsens formål	389	12.8.6. Militærdomstole, soldater og civile	567
11.6. Domfældte – artikel 5, stk. 1, litra a	390	12.8.7. Behandling af mulige indsigelser	570
11.7. Efterkomme påbud eller opfylde forpligtelser – artikel 5, stk. 1, litra b	392	12.8.8. Sagkyndige og andre	571
11.8. Anholdelse af mistænkte m.v. – artikel 5, stk. 1, litra c	398	12.9. Offentlig rettergang, mundlig forhandling og retten til at være til stede	572
11.9. Mindreårige – artikel 5, stk. 1, litra d	402	12.9.1. Offentlig rettergang	572
11.10. Personer der er til fare for dem selv eller andre – artikel 5, stk. 1, litra e	407	12.9.2. Mundlig forhandling	577
	409		

12.11. Ret til en retfærdig rettergang	590	12.20.2. Bevisumiddelbarhed og dokumentation af forklaringer	690
12.11.1. Generelt om en retfærdig rettergang	594	12.20.3. Anonyme vidner	702
12.11.2. Bevisumiddelbarhed	594	12.20.4. Beskyttelse af vidner, herunder videoafhøring af børn	705
12.11.3. Ulovligt tilvejebragte beviser	601	12.21. Tolkebistand – artikel 6, stk. 3, litra e	707
12.11.4. Politiagenter og agents provocateurs m.v.	602		
12.11.5. Forsvarets adgang til bevismateriale	606		
12.11.6. Effektiv deltagelse i straffesagen	609		
12.11.7. Krav til dommeres behandling af sagen	613		
12.11.8. Omfattende og negativ presseomtale	615		
12.11.9. Kendskab til afgørelse og begrundelse	617		
12.11.10. Adgang til myndigheders dokumenter	618		
12.11.11. Sagkyndige vidner og erklæringer	618		
12.12. Ligebehandlingsprincippet ("equality of arms") og kontradiktion	619		
12.12.1. Ligebehandlingsprincippet	622		
12.12.2. Kontradiktion	622		
12.12.3. Generaladvokater, ligebehandling og kontradiktion	625		
12.13. Krav om begrundelse af afgørelser	629		
12.14. Retsstatsprincippet ("the rule of law")	631		
12.15. Forbud mod selvinkriminering	635		
12.15.1. Generelt om selvinkriminering	637		
12.15.2. Tilvejebringelse af oplysninger, der kan bruges i en straffesag	637		
12.15.3. Anvendelse som bevis af oplysninger tilvejebragte ved tvang	641		
12.15.4. Andre aspekter af forbuddet mod selvinkriminering	644		
12.16. Uskyldsformodningen (artikel 6, stk. 2)	646		
12.16.1. Generelt om uskyldsformodning	650		
12.16.2. Betingelser for straf, herunder formodninger og objektivt ansvar	650		
12.16.3. Domstolsafgørelser der afspejler skyld og mistanke	651		
12.16.4. Udtalelser om retssager	654		
12.16.5. Afgørelser om strafforfølgning	657		
12.16.6. Sagsomkostninger og erstatning m.v.	659		
12.16.7. Straffastsættelse og konfiskation	660		
12.16.8. Andre aspekter af uskyldsformodning	663		
12.17. Oplysning om sigtelsen – artikel 6, stk. 3, litra a	664		
12.17.1. Generelt om oplysning om sigtelsen	665		
12.17.2. Anklagemyndighedens ændring af sigtelsen	665		
12.17.3. Rettens fravigelse af tiltalen	666		
12.17.4. Udlændinges ret til oplysning om sigtelsen	666		
12.18. Tid og lejlighed til forsvar – artikel 6, stk. 3, litra b	669		
12.19. Bistand af forsvarer – artikel 6, stk. 3, litra c	669		
12.19.1. Generelt om bistand af forsvarer	672		
12.19.2. Ret til at forsvere sig personligt	672		
12.19.3. Bistand af forsvarer	672		
12.19.4. Statens ansvar for utilstrækkeligt forsvar	673		
12.19.5. Bistand af forsvarer før domsforhandling	675		
12.19.6. Bistand af forsvarer uden betaling	677		
12.19.7. Kommunikation med forsvarer	683		
12.20. Vidner – artikel 6, stk. 3, litra d	685		
12.20.1. Generelt om vidneførsel, herunder afskæring af bevisførelse	687		
	687	12.20.2. Bevisumiddelbarhed og dokumentation af forklaringer	690
		12.20.3. Anonyme vidner	702
		12.20.4. Beskyttelse af vidner, herunder videoafhøring af børn	705
		12.21. Tolkebistand – artikel 6, stk. 3, litra e	707
Kapitel 13. Kravet om en rettergang inden en rimelig frist – artikel 6, stk. 1	711		
13.1. Indledning	711		
13.2. Fastlæggelse af den relevante periode	711		
13.2.1. Straffesager	711		
13.2.2. Civile sager	714		
13.3. Vurdering af periodens rimelighed	718		
13.3.1. Sagens karakter	719		
13.3.2. Sagens kompleksitet	721		
13.3.3. Parternes adfærd	723		
13.3.4. De kompetente myndigheders adfærd	725		
13.3.5. Helhedsbedømmelse af den konkrete sag	730		
Kapitel 14. Ingen straf uden retsregel – artikel 7	733		
14.1. Generelt om bestemmelsen	733		
14.2. Straf og straffesager	736		
14.3. Det strafferetlige legalitetskrav (<i>nullum crimen, nulla poena sine lege</i>)	742		
14.4. Forbrydelse efter national eller international ret	752		
14.5. Forbrydelser ifølge de af civiliserede nationer anerkendte almindelige retsprincipper (stk. 2)	753		
Kapitel 15. Undtagelsesbestemmelserne i artikel 8 til 11	755		
15.1. Legalitetskravet	755		
15.2. Legitime formål	765		
15.3. Nødvendig i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet)	767		
Kapitel 16. Ret til respekt for privatliv og familieliv – artikel 8	773		
16.1. De beskyttede rettigheder	773		
16.1.1. Ret til respekt for "privatliv"	773		
16.1.2. Ret til respekt for "familieliv"	786		
16.1.3. Ret til respekt for "hjem"	791		
16.1.4. Ret til respekt for "korrespondance"	794		
16.2. Positive pligter m.v.	796		
16.2.1. Generelt om positive pligter	796		
16.2.2. Positive pligter og beskyttelse af private	798		
16.2.3. Positive pligter og lægelig behandling m.v.	808		
16.2.4. Positive pligter og retssager m.v.	814		
16.2.5. Positive pligter og risiko for helbred og miljø	815		
16.2.6. Positive pligter og adgang til oplysninger om privatliv m.v.	817		
16.2.7. Positive pligter ved behov for hjælp og støtte	818		
16.2.8. Positive pligter og transseksuelle, homoseksuelle m.v.	819		
16.3. Seksuelle aktiviteter og orientering	822		
16.4. Tvangsfjernelse, samvær, adoption, familieret, personret m.v.	823		
16.4.1. Generelt om tvangsfjernelse og samvær	824		
16.4.2. Beslutning om tvangsfjernelse	826		
16.4.3. Forløb efter tvangsfjernelse, herunder begrænsning i samvær	828		
16.4.4. Processuelle garantier i sager om tvangsfjernelse m.v.	832		

16.4.6. Forældrensynhørdighed	841
16.4.7. Samvær	843
16.4.8. Sager om faderskab	844
16.4.9. Positive pligter når private hindrer samvær med børn	848
16.4.10. International børnebortførelse	850
16.4.11. Positiv pligter og etablering af bånd mellem børn og forældre	857
16.4.12. Umyndiggørelse	857
16.5. Offentlige myndigheders registrering og videregivelse af personoplysninger	858
16.5.1. Registrering af personoplysninger	858
16.5.2. Efterretningstjenester og hemmelig overvågning m.v.	859
16.5.3. Videregivelse af personoplysninger	862
16.6. Særligt om registrering af dømte, sigtede, mistænkte og andre	866
16.7. Ransagning og beslaglæggelse m.v.	869
16.8. Telefonaflytning og andre indgreb i meddelelseshemmeligheden	875
16.9. Andre tilfælde af indgreb i korrespondance m.v.	883
16.10. Navnelovgivning (fornavne, efternavne og navneændringer)	887
16.11. Bolig- og planlovgivning	891
16.12. Miljøforurening m.v.	894
16.13. Begrænsning i indsattes ret til besøg af familie m.v.	899
16.14. Udvisning på grund af strafbare forhold m.v.	905
16.14.1. Generelt om udvisning af udlændinge	905
16.14.2. Udlændinges ret til respekt for familieliv og privatliv	905
16.14.3. Udvisning og proportionalitet	907
16.14.4. Praksis i udvisningssager	912
16.14.4.1. Udlændinge født i landet eller indrejst som børn, der har familie	912
16.14.4.2. Udlændinge født i landet eller indrejst som børn, der ikke har familie	916
16.14.4.3. Udlændinge indrejst som voksne, der har familie	920
16.14.4.4. Udlændinge indrejst som voksne, der ikke har familie	923
16.15. Udlændinges indrejse, ophold og udvisning (andet end kriminalitet)	924
16.16. Visse andre indgreb i beskyttede rettigheder	939
Kapitel 17. Ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed – artikel 9..	943
17.1. Generelt om bestemmelsen	943
17.2. De beskyttede rettigheder	944
17.3. Forholdet til andre bestemmelser i konventionen og protokollerne	948
17.4. Begrænsninger i retten til at udøve religion eller tro	951
17.5. Offentligt ansattes ret til at udøve religion eller tro	955
17.6. Forhold på offentlige skoler og institutioner m.v.	956
17.7. Ret til at hverve tilhængere til bestemt religion eller tro	959
17.8. Ret til at samles i og udnytte ejendom til religiøse formål og aktiviteter	961
17.9. Ret til at oprette, organisere og aktivt deltage i religiøse fællesskaber	962
17.10. Rituelle slagtninger	967
17.11. Indsattes forhold	968
17.12. Andre tilfælde af udøvelse af religion eller tro	968
Kapitel 18. Ytringsfrihed – artikel 10	971
18.1. Ytringsfrihedsbegrebet	971
18.2. Indgreb i retten til ytringsfrihed	973
18.3. Generelle principper for vurdering af proportionalitet	979
18.4. Pressens ret til ytringsfrihed	984
18.4.2. Pressen og ærkekrænkende udtalelser (injurier)	991
18.4.2.1. Generelt om pressen og injurier	991
18.4.2.2. Sondring mellem faktiske forhold og værdidomme	992
18.4.2.3. Generelt om karakteren af de kritiserede personer	994
18.4.2.4. Kritik af regering m.v.	994
18.4.2.5. Kritik af politikere	995
18.4.2.6. Kritik af offentlige myndigheder	997
18.4.2.7. Kritik af offentligt ansatte	998
18.4.2.8. Kritik af privatpersoner	1000
18.4.3. Offentliggørelse af fotos og oplysninger om rent private forhold m.v.	1004
18.4.4. Fortrolige og følsomme oplysninger m.v.	1008
18.4.5. Beskyttelse af grupper af personer, herunder racediskrimination	1011
18.4.6. Pressens ret til kildebeskyttelse	1012
18.4.7. Positive pligter og beskyttelse af journalister	1015
18.5. Injurier og udtalelser om emner af almen interesse	1016
18.6. Politikeres ytringsfrihed, valghandlinger og politiske partier	1021
18.7. Offentligt ansattes ytringsfrihed	1026
18.7.1. Ret til ytringsfrihed men ikke ret til ansættelse	1026
18.7.2. Begrensning i offentligt ansattes politiske aktiviteter m.v.	1028
18.7.3. Offentligt ansattes kritiske udtalelser m.v.	1030
18.7.4. Offentligt ansattes brud på tavshedspligt m.v.	1033
18.8. Militærpersoners ytringsfrihed	1036
18.9. Indsatte og ytringsfrihed	1038
18.10. Ytringer om domstole, dommere og retssager	1040
18.10.1. Generelt om ytringsfrihed og retssystemets funktion	1040
18.10.2. Beskyttelse af tiltalte og dømte	1043
18.10.3. Pressens ytringer om retssystem og retssager	1044
18.10.4. Advokaters ytringer om retssystem, retssager og dommere	1048
18.10.5. Privates kritik af retssystem og retssager	1052
18.11. Radio- og fjernsynsvirksomhed	1054
18.12. Retten til at modtage ytringer	1056
18.13. Kommerciel ytringsfrihed, herunder reklamer	1061
18.14. Kunstrerisk ytringsfrihed	1066
18.15. Demonstrationer m.v.	1068
18.16. Følsomme historiske emner, intolerance og opfordring til vold m.v.	1071
18.17. Ytringer om moral, tro, religion m.v.	1076
18.18. Ret til negativ ytringsfrihed	1082
Kapitel 19. Forsamlings- og foreningsfrihed – artikel 11	1085
19.1. Forholdet mellem artikel 11 og andre rettigheder i konventionen	1085
19.2. Forsamlingsfrihed	1086
19.3. Foreningsfrihed	1096
19.4. Pligtmæssigt medlemskab af visse foreninger	1101
19.5. Ret til negativ foreningsfrihed	1103
19.6. Faglige organisationer	1106
19.7. Særligt om politiske partier	1112
19.8. Medlemmer af de væbnede styrker m.v.	1116
Kapitel 20. Ret til at indgå ægteskab – artikel 12	1119
Kapitel 21. Adgang til effektive retsmidler – artikel 13	1125

21.3. Krav om en rimeligt begrundet klage	1125	21.1.4. Betingelser for valgret	1271
21.4. Krav til et effektivt retsmiddel	1128	21.3.5. Betingelser for valgbarhed	1274
21.5. Effektive retsmidler i sager om lang sagsbehandlingstid	1133	Kapitel 24. 4. tillægsprotokol.....	1281
21.6. Effektive retsmidler i sager om statens sikkerhed m.v.....	1138	24.1. Forbud mod frihedsberøvelse på grund af gæld - artikel 1	1281
21.7. Effektive retsmidler i sager om artikel 2 og 3	1140	24.2. Frihed til valg af opholdssted – artikel 2.....	1282
Kapitel 22. Forbud mod diskrimination – artikel 14.....	1147	24.3. Forbud mod udvisning af egne statsborgere – artikel 3	1291
22.1. Generelt om bestemmelsen.....	1147	24.4. Forbud mod kollektiv udvisning af udlændinge – artikel 4	1292
22.2. Bestemmelsens anvendelsesområde	1148	Kapitel 25. 6. tillægsprotokol.....	1295
22.3. Kravet om identiske eller sammenlignelige situationer	1152	Kapitel 26. 7. tillægsprotokol.....	1297
22.4. Diskriminationsbegrebet	1157	26.1. Proceduremæssig sikring vedrørende udvisning af udlændinge – artikel 1	1297
22.5. Diskriminationsgrundene.....	1158	26.2. Retten til appell i straffesager – artikel 2	1301
22.6. Forskelsbehandling på grund af køn	1159	26.3. Erstatning ved fejlagtig domfældelse – artikel 3	1305
22.7. Forskelsbehandling på grund af national oprindelse m.v.....	1164	26.4. Ret til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange (ne bis in idem) – artikel 4	1307
22.8. Forskelsbehandling på grund af tro eller religion	1174	26.5. Åltgefællers lige rettigheder – artikel 5	1316
22.9. Forskelsbehandling på grund af seksuel orientering.....	1177	Kapitel 27. 12. tillægsprotokol – generelt forbud mod diskrimination.....	1319
22.10. Forskelsbehandling på grund af ægteskabelig status.....	1177	Kapitel 28. 13. tillægsprotokol – om fuldstændig afskaffelse af dødsstraf.....	1323
22.11. Forskelsbehandling på grund af fødsel i og uden for ægteskab.....	1180	Konventionen og tillægsprotokollerne på engelsk, fransk og dansk	1325
22.12. Andre tilfælde af forskelsbehandling	1182	Tilkordsregister	1365
Kapitel 23. 1. tillægsprotokol.....	1191		
23.1. Beskyttelse af ejendomsretten – artikel 1	1191		
23.1.1. De beskyttede rettigheder (ejendomsbegrebet)	1191		
23.1.1.1. Ejendomsbegrebet og eksempler på ejendom	1191		
23.1.1.2. Særligt om berettigede forventninger og fremtidige erhvervelser.....	1198		
23.1.2. Beskyttelsens indhold og omfang	1202		
23.1.2.1. Bestemmelsens tre regler	1202		
23.1.2.2. Indgreb og positive pligter	1203		
23.1.2.3. Processuelle garantier.....	1207		
23.1.3. Krav om legalitet.....	1208		
23.1.4. Krav om legitimt formål	1211		
23.1.5. Krav om en "rimelig balance"	1214		
23.1.6. Respekt for ejendom ("peaceful enjoyment of possessions")	1215		
23.1.7. Berøvelse af ejendom ("deprivations of possessions")	1225		
23.1.7.1. Rettig og faktisk berøvelse af ejendom	1225		
23.1.7.2. Erstatning for berøvelse af ejendom.....	1227		
23.1.7.3. Andre aspekter af berøvelse af ejendom	1232		
23.1.8. Kontrol med udøvelse af ejendomsret ("control the use of property")	1235		
23.1.8.1. Generelt om kontrol med udøvelse af ejendomsret.....	1235		
23.1.8.2. Bolig- og planlovgivning	1236		
23.1.8.3. Generel regulering af erhvervsudøvelse	1242		
23.1.8.4. Universalfølgning, konfiskation, beslaglæggelse m.v.....	1244		
23.1.9. Betaling af skatter m.v. ("sikre betaling af skatter, andre afgifter og bøder") ..	1250		
23.2. Ret til uddannelse – artikel 2	1255		
23.2.1. Generelt om bestemmelsen	1255		
23.2.2. Ret til uddannelse	1255		
23.2.3. Respekt for forældres ret	1260		
23.3. Ret til frie valg – artikel 3	1265		
23.3.1. Generelt om bestemmelsen	1265		
23.3.2. Den lovgivende forsamling	1266		

DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDS KONVENTION

FOR PRAKTIKERE

Bogen indeholder en udførlig beskrivelse af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Den behandler de materielle rettigheder og friheder i konventionen og protokollerne. Den indeholder endvidere en beskrivelse af mere generelle emner som konventionens anvendelsesområde, fortolkningsprincipper, betydningen af praksis, beviskrav, klagebetingelser og konsekvenser af domme. Den behandler ikke reglerne om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols opbygning, funktion eller behandling af klagesager.

Bogen indeholder i vidt omfang en tematisk omtale af praksis, herunder en beskrivelse af praksis i sager om udvisning på grund af kriminalitet, om tvangsfjernelse, om straffeprocessuelle tvangsindgreb og om pressens ret til ytringsfrihed. Endvidere indeholder den korte referater af domme. Det gør det let hurtigt at få et overblik over praksis på et bestemt område.

Målgruppen er praktikere, herunder advokater, anklagere, dommere og embedsmænd.

Bogen er opdateret systematisk til og med maj 2016 og medtager derudover de væsentligste domme afsagt frem til december 2016, herunder domme fra Storkammeret.

Forfatteren er dommer i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg og var frem til april 2014 landsdommer i Østre Landsret, hvorfra han har orlov. Forfatteren har tidligere været ansat i Justitsministeriet, hvor han bl.a. har arbejdet med menneskerettigheder.

9 788757 425635

ISBN 978-87-574-2563-5